

חילופי נוסחאות

ג' ט"ו: ויקץ / (ויקץ) ^ח

הקו"ף רפה – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד, ס"א ס"ג ס"ד ס"ז ס"ח ס"ט
סי"א סי"ב סי"ג סט"ו סי"ז, א"ב א"ג א"ד א"ה א"ו א"ט א"י. ~
ובדפוסים: רוו"ה, קסוטו, קורן, ברויאר.

הקו"ף דגושה – בכתבי היד: ס"ה ס"ו, א"א א"ח. ~ ובדפוסים: מק"ג,
רא"פ, לטריס, גינצבורג.

ג' כ"ד: קחו ליתרוב / (קחולִי תרוב) ^ט

במונח ומקף – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ה
ס"ח ס"א סי"ב סט"ו סי"ז, א"א א"ב. ~ ובדפוסים: מק"ג, גינצבורג,
קסוטו, קורן, ברויאר.

במקף ומונח – בכתבי היד: ס"ו ס"ז ס"ט סי"ג, א"ג א"ד א"ה א"ו א"ז
א"ח א"ט. ~ ובדפוסים: רא"פ, רוו"ה, לטריס.

ג' כ"ו: וזאת אמרת / (וזאת אמרת) ^י

ברביע – בכתבי היד: ט"א ט"ב ט"ד ט"ז, ס"א ס"ג ס"ד ס"ז סי"ב
סט"ו סי"ז, א"י. ~ ובדפוסים: מק"ג, רא"פ, לטריס, גינצבורג, קסוטו,
קורן, ברויאר.

בזקף – בכתבי היד: ס"ה ס"ו ס"ט סי"א סי"ג, א"א א"ג א"ד א"ה א"ו
א"ח. ~ ובדפוסים: רוו"ה.

ומדבריו נראה שהבין שהטעמת 'קחולִי תרוב' מתבקשת יותר משום
שתיבת 'לי' מחוברות יותר לתיבת 'קחו' מאשר לתיבת 'תרוב', ולכן ביאר
שהוטעם באופן אחר רק משום נסוג אחור, ומשמע שהבין שמקף מחבר את
העניין יותר מאשר טעם מחבר.

אך באמת נראה שאין כל הבדל מבחינה תחבירית בין מקף לטעם מחבר,
ושניהם מורים על חיבור העניין במידה זהה, אלא שלפעמים יש תיבות שאינן
מנוגנות בטעם בפני עצמן כדי למנוע עודף נגינות (ובפרט בתיבות קצרות) ולכן תיבות
אלו מנוגנות בנגינה אחת יחד עם התיבות הסמוכות להן ומסומנות במקף כדי
להורות שמנוגנות יחדיו, אך תופעה זו קשורה רק לצורך מוזיקלי שלא
להרבות בעודף נגינות ולא מחמת שיש כאן חיבור תחבירי חזק יותר מאשר
טעם מחבר (ויש לעיין בזה ממשמעות דברי רש"י בשמואל ב' ג' ח', אמנם ייתכן שקטע זה לא נכתב על ידי
רש"י כיון שבכמה מהדורות מהדויקות השמיטוהו).

וכתב ברכר שאמנם לפי הניתוח ההגיני ההטעמה בזקף מתאימה יותר, משום
שאם מוטעם בזקף הפיסוק הוא 'וזאת אמרת, גם לי גם לך לא יהיה גזרו' אך
אם מוטעם ברביע הפיסוק הוא 'וזאת אמרת גם לי גם לך לא יהיה, גזרו'
שהפיסוק הגדול באמצע האמירה ולא בין הפתיחה לבין האמירה, אך למרות
זאת לפי דרך טעמי המקרא ההטעמה ברביע מסתברת יותר, משום שדרך
ההטעמה להפסיק באמצע משפט האמירה ולא בין הפתיחה לבין האמירה (וראה
עוד בעניין זה בגליון הפטרת פרשת תולדות הערה ט"ו).

^ח בתנועת חיריק, כשהחיריק הוא חיריק מלא, דהיינו שכתובה אות יו"ד אחר
החיריק (כגון: יענה, יחידה), התנועה היא תנועה גדולה, וכשהחיריק הוא חיריק
חסר, דהיינו שלא כתובה אות יו"ד אחר החיריק (כגון: לראות, אשחז), התנועה היא
תנועה קטנה, והכלל הוא שאחר תנועה קטנה יבוא דגש ואחר תנועה גדולה
לא יבוא דגש.

וכאן היו"ד מנוקדת בחיריק וכתוב 'ויקץ' ללא יו"ד נוסף אחר החיריק, ולכן
לכאורה היא תנועה קטנה והקו"ף אמורה להיות דגושה.

אך בכתבי התורה פעמים רבות כתובות תיבות מלאות וחסרות שלא כפי
הכללים, ויש מקומות במקרא שאע"פ שלא כתובה אות יו"ד אחר תנועת
חיריק, התנועה נחשבת לתנועה גדולה משום שהתיבה אכן היתה ראויה
להיכתב עם יו"ד ונכתבה במקרא שלא כפי הכללים (כן כתב מנחת שי על תיבת 'נגבת'
(בראשית ל"א ל"ט), ועל תיבת 'ללא' (שמות כ"ו ד'), ובמאמר המאריך (סוף תירוצי חקירה ב'). והדברים מיוסדים
על דברי רד"ק (מכלול צ"ח ע"א, ושם קל"ח ע"א, והביאו במנחת שי שמואל א' ז' ז') שכתב שגם כאשר תנועה
גדולה נכתבת בכתב חסר, צריך לקרוא אותה תנועה גדולה).

וגם בתיבת 'ויקץ', כיון שפעמים רבות כתובה במקרא בחיריק מלא (כגון: ויקץ
יעקב משנתו, ויקץ פרעה ויהנה חלום), לכן התנועה היא באמת תנועה גדולה והקו"ף
שאחריה ראויה להיות רפה, ומסתבר שהיו מעט סופרים שהדגישו את הקו"ף
כיון שחשבוהו בטעות לתנועה קטנה מחמת העדר יו"ד נוספת.

^ט וכתב ברכר שנראה לו שהטעמה זו היא משום נסוג אחור, שהיה ראוי להיות
מוטעם 'קחולִי תרוב', וכדי למנוע קירוב הטעמות נסוג הטעם מונח להברה
הקודמת, וכיון שכך גם המקף עבר למילה השניה ולכן מוטעם 'קחו ליתרוב'.